

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Měřcín
(1922) 1945–1963 (1986)

Inventář

EL NAD č.: 1372

AP č.: 474

Jana Mašková

Blovice 2015

Obsah

Úvod	str.
I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	7
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	8
Seznam použité literatury	9
Příloha	
Příloha: Seznam použitých zkratk	10
Inventární seznam	11
Úřad národního výboru	12
I. Úřední knihy	12
Kniha pamětní	12
II. Spisový materiál	12
Spisy	12

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií zařazených do archivního fondu jsou Obecní úřad Měřčín (1922–1945), Místní národní výbor Měřčín (1945–1963), Místní národní výbor Čechovice (1964–1985) a Místní národní výbor Čížkov (1986).

Obec Měřčín patřila mezi roky 1945–1949 do politického a soudního okresu Přeštice, od února 1949, kdy došlo ke sjednocení sídel a obvodů okresních soudů se sídly a obvody okresních národních výborů, do června 1960 do okresu Blovice. V polovině roku 1960, kdy došlo k územní reorganizaci, se obec Měřčín stala součástí nově vytvořeného okresu Plzeň-jih.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/ 1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, které bylo částečně pozměněno vládním nařízením č. 44/1945 Sb. To určovalo, že se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoc, kterou mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6 z roku 1945 a na ni navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947 určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na: a) volený sbor složený z členů národního výboru a jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a na: b) úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Postupně, po celou dobu existence národních výborů, byly vydány stovky norem, které určovaly podmínky pro činnost národních výborů, jejich složek, zřizovaných organizací apod.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu,

kteřá vykonávala zejména rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru a které neměly rozhodovací pravomoc.

Místní národní výbor v Měřčíně byl pravděpodobně ustaven v květnových revolučních dnech roku 1945.

Původní složení MNV bylo výsledkem politického vlivu v obci. Během roku 1945 bylo změněno podle paritního zastoupení politických stran. Podle vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění, přizpůsobilo se složení MNV výsledkům těchto voleb.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů prozatímní charakter.

Ústava definovala národní výbory jako „nositele a vykonavatele státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existenci právně zakotvila jako nedílnou součást státního zřízení České socialistické republiky.

Dne 5. března 1948 byl ustaven akční výbor MNV. Předsedou byl jmenován František Valeš, místopředsedou František Kříž, členy Václav Zeman, Václav Skala, Josef Skala, Josef Beneš, Josef Mareška, Josef Chodora a Václav Tafat. Ještě před ustavením MNV došlo k parcelaci velkostatku Dožice, proto byla dne 9. února 1948 ustavena rolnická komise, jejímiž členy byli jmenováni František Valeš, Josef Beneš, Josef Nový, Václav Skala a Josef Vokurka. Parcelací půdy velkostatku připadlo občanům Měřčina 2 ha a 40 arů půdy.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Měřčín. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, provedena reorganizace okresů. Nově byl vymezen okres Blovice a od 1. února 1949 se obec Měřčín stala jeho součástí.

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Obec Měřčín byla od 1. ledna 1950 zařazena do matričního obvodu Vrčeň.

V dubnu 1950 proběhla podle § 27 odst. 1 vládního nařízení č. 14/1950 reorganizace MNV Měřčín. Na základě výše uvedeného vládního nařízení byly nově národní výbory rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. Obec Měřčín byla s počtem 51 obyvatel zařazena do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnících místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě; řídil se jejich

pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV a to zejména v oblasti zemědělské výroby; za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřízeného ONV.

Prvními volbami, kdy byli členové národních výborů voleni všemi občany, byly volby v květnu 1954. Dosud byli členové národního výboru jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté. Volby v roce 1954 se konaly podle zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým byl změně a doplněn zákon uvedený v předchozím textu.

Dne 16. března 1956 bylo v obci založeno jednotné zemědělské družstvo. Již v dubnu 1956 byl sváděn dobytek členů do společných stájí.

V polovině roku 1960 byly na území státu provedeny územní změny, které se dotkly i Měřčina. S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, k reorganizaci krajů a sloučením kraje Plzeňského a Karlovarského vznikl kraj Západočeský. Zároveň došlo ke zřízení nového okresu Plzeň-jih, do něhož byly zahrnuty nejen obce spadající pod správu stávajícího ONV Přeštice, ale i ONV Blovice a ONV Stod.

V roce 1961 došlo ke sloučení do té doby tří samostatných JZD Čečovice, Měřčín a Liškov v jeden ekonomický celek - JZD „Štědrý“ v Čečovicích.

O dva roky později, v roce 1963, projednala rada ONV Plzeň-jih na svém mimořádném zasedání dne 5. prosince 1963 možnost sloučení tří dosud samostatných MNV Čečovice, Liškov a Měřčín. Důvodem ke sloučení obcí se stalo právě předchozí sloučení JZD. Za sídlo sloučeného MNV byly vybrány Čečovice, které byly sídlem sloučeného JZD, a soustřeďoval se tak v nich, vzhledem k jejich velikosti a vybavenosti, hlavní hospodářský život všech tří slučovaných obcí. O sloučení obcí rozhodlo 29. plenární zasedání ONV Plzeň-jih, které se konalo dne 28. ledna 1964. Se zpětnou platností od 1. ledna 1964 vznikl Místní národní výbor Čečovice, který spravoval tři místní části - Čečovice, Liškov a Měřčín.

Ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecním zřízení), kdy vznikaly nově obecní úřady, Obecní úřad v Měřčíně obnoven nebyl.

Sídlo původního MNV Měřčín se z torza dochovaných archiválií zjistit nepodařilo.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archivní fond obsahuje archiválie původců, kterými byly Obecní úřad Měřčín (archiválie z let 1922–1945), Místní národní výbor Měřčín (archiválie z let 1945–1963),

Místní národní výbor Čečovice (archiválie z let 1963–1985) a Místní národní výbor Čížkov (archiválie z roku 1986). Časové rozmezí archivního fondu MNV Měřčín je (1922) 1945–1963 (1986).

Pamětní kniha vedená v letech 1922–1986 byla do Státního okresního archivu Plzeň-jih v Blovicích předána v rámci skartačního řízení provedeného archivem u Obecního úřadu Čížkov (SOAP/050-0090/2013) dne 28. února 2013. Do knihy přírůstků byla pamětní kniha zapsána pod číslem přírůstku 10/13.

Vzhledem k torzovitosti archivního fondu nelze zjistit, zda se MNV Měřčín při výkonu spisové služby řídil podle centrálně vydaného spisového řádu a zda u původce vůbec byla spisová služba vykonávána.

Archiválie určené k předání do archivu byly u nástupce původce vybrány podle příslušných předpisů a skartačních řádů pro národní výbory.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond MNV Měřčín obsahuje celkem 1 úřední knihu z let (1922) 1945–1963 (1986) a karton spisů z let 1945–1948.

V roce 2015 bylo přikročeno k definitivní inventarizaci archivního fondu Měřčín, která byla svěřena archivářce Janě Maškové.

Pro pořádání spisů bylo využito schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v Metodickém pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i dělení archivního fondu MNV Měřčín. Archivní fond je tvořen pouze oddílem Úřad národního výboru, který je rozdělen na úřední knihy a spisový materiál. Část věnovaná úředním knihám obsahuje pamětní knihu. Část věnovaná spisovému materiálu obsahuje účetní uzávěrky.

U archiválií oddílu Úřad národního úřední kniha tvoří samostatnou inventární jednotku. U spisu je inventární jednotka vytvořena věcnou skupinou.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena podle Metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek, č. j. SOAP/006-0767/2010 z 12. března 2010 s přihlédnutím k Metodickému návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se vydávají nová základní pravidla pro

zpracování archiválií a podle Dodatku č. 2 k metodickému pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek č. j. SOAP/006-0767/2010.

Jazykem celého archivního fondu je čeština.

Vzhledem k absenci dalších dokumentů s archivní hodnotou dochovaných z činnosti původce, je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzo. Chybí zápisy ze schůzí pléna a rady, knihy příjmů, knihy výdajů, podací protokoly a veškerá spisová agenda.

Z důvodu lepší orientace badatelů, a také proto, že v pamětní knize obce z let (1922) 1945–1963 (1986) bylo, i po ukončení činnosti MNV Měřčín a jeho následném připojení k MNV Čechovice a poté k MNV Čížkov, pokračováno v zápisech pro tuto příslušnou místní část, zůstala kniha uložena v archivním fondu MNV Měřčín.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění. Archiválie nevykazují žádné zjevné poškození.

Celková metráž archivního fondu byla určena na základě Metodického návodu odboru AS MV ČR čj. AS-169/2-2005, hlava VI., čl. 6 Způsob měření. Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,03 bm.

Po inventarizaci je nynější rozsah archivního fondu 0,06 bm z toho připadá 0,03 bm na úřední knihy a 0,03 bm na karton, ve kterém je uloženo torzo spisů. Rozdíl mezi původní a současnou metrází je způsoben přemanimulováním archiválie z archivního fondu ONV Blovice (č. př. 418, kar 145) do archivního fondu MNV Měřčín a jejím uložení do kartonu.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu nebylo v archivním fondu provedeno.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond MNV Měřčín patří mezi torzovitě dochované archivní fondy národních výborů. S výjimkou obecní pamětní knihy a účetní uzávěrky za léta 1945–1949 chybí veškerá písemná agenda MNV.

Zajímavým zdrojem informací je pamětní kniha. V knize je, kromě celkového zachycení politického, společenského a kulturního života obce, popsáno i ubytování německých uprchlíků v lednu 1945. Kronikář zaznamenal mj. historii obce a přilehlého okolí od 15. století, seznam obyvatel Měřčina pro rok 1814, nebo popis jednotlivých gruntů.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2015 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Měřčín uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 16. listopadu 2015

.....
Jana Mašková

Seznam použité literatury

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945-1960, Archivní časopis, 1962, roč. 12, str. 129-147.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj organizace a působnosti národních výborů na území České republiky (1945-1990), Archivní časopis, 2001, roč. 51, str. 73-89.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátku státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
eid. jedn.	evidenční jednotka
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventární číslo
JZD	jednotné zemědělské družstvo
kar	karton
MNV	místní národní výbor
NV	národní výbor
ONV	okresní národní výbor
Sb.	Sbírka
SOA	státní oblastní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Měřčín
Značka archivního souboru:	MNV Měřčín
Časový rozsah:	(1922) 1945–1963 (1986)
Počet evidenčních jednotek:	2 (1 úřední kniha, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	2
Rozsah v bm:	0,06
Stav ke dni:	16. listopadu 2015
Zpracovatel archivního souboru:	Jana Mašková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková

dne 16. 11. 2015 - č. j. SOAP/050-0799/2015